

Peregrinatio Sancta. Le bolle dei Giubilei dall'Archivio Segreto Vaticano. The Jubilee Bulls from the Vatican Secret Archives. Ed.: Pagano, Sergio – Piergentili, Pier Paolo. Roma, Il Cigno GH Edizioni. 2016. 80 old.

A pápaság történetében kiemelt jelentőséggel bírnak az úgynevezett Szentévek, melyeket az egyházfők bullában hirdetnek meg, s 1500 óta a Szent Péter-bazilika Szent Kapujának kinyitásával veszik kezdetüket. A szentév során a Rómába zarándokló, s ott az előírtaknak eleget tevő hívek teljes búcsúban részesülhetnek. Mindez hozzájárult, hogy a középkorban Santiago de Compostela és a Szentföld mellett a korabeli zarándoklatok legkedveltebb úticéljának az Örök Város számított, ahova Európa-szerte – többek közt Magyarországról is – nagy tömegek indultak útra az újabb és újabb szentévek alkalmával.¹ E hagyomány létrejötté, története és a mai napig tartó megléte különösen izgalmas szegmensét képezi az egyháztörténeti kutatásoknak.

Ezt figyelembe véve igazán unikálisnak számít az a 2016. május 4. és július 31. között rendezett kiállítás, ahol Róma belvárosának egyik impozáns épületében, a *Palazzo del Vicariato Vecchio* termeiben bemutatásra kerültek a szentéveket kihirdető pápai bullák.

Eme alkalomból született meg a Vatikáni Titkos Levéltár prefektusa, Sergio Pagano és Pier Paolo Piergentili tollából a *Peregrinatio Sancta* című kötet, amely e kiállításról, valamint magukról a bullákról ad részletes információt. A 80 oldalas kötet bilingvis; olaszul és angol fordításban is tájékozódhat benne az olvasó.² A munka elején a szerkesztők részletesen írnak az első, VIII. Bonifác pápa által 1300. február 22-én meghirdetett, majd ezt követően az 1400-as és az 1423-as szentévekről is, amelyeket úgy ünnepeltek a hívők, hogy pápai bulla nem került kiadásra. Ezen kívül külön írnak a meg nem ünnepelt szentévekről. Ilyen volt például az 1800-as, amikor is VI. Piusz 1799. augusztus 29-én bekövetkezett halála, valamint a nemzetközi helyzet következtében VII. Pál nem adott ki bullát. 1850-ben szintén elmaradt a jubileum megünneplése, mivel a Rómában kitört forradalom következtében IX. Piusz 1848-ban Gaetába kényszerült menekülni.

A kiállított iratok többségét a Vatikáni Titkos Levéltárban (*Archivum Secretum Vaticanum*) őrzik. Három darab – köztük VIII. Bonifác pápa bullája – származik a Vatikáni Apostoli Könyvtárból (*Bibliotheca Apostolica Vaticana*), valamint egy példányt, a híres Borgia-pápa, VI. Sándor 1500. évi bulláját a római *Bibliotheca Casanatensé*ben tárolják.

Ezt követően a kiállításban szereplő 23 pápai bulla története egyesével kerül részletezésre, kezdve az első, 1300-as szentévtől, egészen Szent II. János Pál pápa 2000-es nagy szentévéig. Minden egyes bulla bemutatá-

---

¹ E folyamat középkori európai aspektusairól: FEDELES TAMÁS: „Isten nevében utazunk”. Zarándokok, búcsújárás, kegyhelyek a középkorban. Pécs, 2015.; valamint magyar vonatkozásairól: CSUKOVITS ENIKÓ: Középkori magyar zarándokok. Bp., 2003.

² Sajnos az angol fordításba több elírás is bekerült, pl. VI. Kelemen IV-nek, VI. Sándort VII-nek (7. p.), VI. Piuszt pedig IV-nek írják. (11. p.) Emellett az olasz szövegben is található hiba, például a teljes búcsút „indugenza plenaria” alakban írják. (6. p.)

sánál szerepel a kiállító pápa neve, arcmása, az irat kiállításának pontos dátuma és jelzete, valamint olasz és angol nyelvű leírása. Ezt színesítik a leíráshoz tartozó illusztrációk, amelyek hol az egész iratot, hol pedig csak egy részét jelenítik meg.

A kötet végén az 1500 és 2015 között kiadott rendkívüli jubileumi pápai bullák listája szerepel, többek közt a VIII. Kelemen által 1593. március 13-án kiadott *Grave apostolicae*, melyben a magyarok törökellenes harcaira hívta fel a figyelmet. Az opus esztétikai szépségét gyarapítja Andrea Bonaiuti és Pierro Pizzi Canella egy-egy műve. A könyv zárásaként – e több mint 700 éves hagyománynak a mai napig tartó töretlenségét szimbolizálva – a 2015-2016-os irgalmasság szentévének kihirdetése látható.

Mindezeknek köszönhetően a kötet – azzal, hogy feltérképezi, s röviden bemutatja e három római gyűjtemény által őrzött szentévi pápai bullákat – izgalmas olvasmányélményt nyújt az érdeklődőknek, valamint a nemzetközi kutatás figyelmét is felhívhatja e források egyháztörténeti fontosságára. Emellett a mű szép ívet rajzol fel VIII. Bonifác pergamenre írt bullájától II. János Pál papírra nyomtatott, ám – elődei nyomdokát követve – Szent Péter és Szent Pál arcmásával díszített bullájáig.

(ism.: *Kanász Viktor*)